A°. 1848. Oprègte Donderdagsche N°. 236.

HAARLEMSCHE COURANT

van 5 October.

Deze Courant wordt dagelijks, met uitzondering van Zon- en Feestdagen, uitgegeven. — Prijs: ƒ 5 in de drie maanden.

AUGSBURG, 30 September.

In berigten van 27 September uit Weenen wordt gemeld, dat de commissie, belast met het ontwerpen eener Constitutie, in den ochtend van dien dag naar Schönbrunn was vertrokken, ten einde het door haar opgestelde ontwerp aan den Keizer aantebieden. — Men verzekert, dat door verscheidene generaals aan het ministerie het voorstel gedaan is, om de zwart-geele kokarde (de kleuren van het oostenrijksche Huis) te verwisselen met de rood-witte, zijnde de kleuren van het aartshertogdom en van de stad Weenen en tevens van Boheme en van Gallicie. De ministerraad zou dezen voorslag gunstig overwegen; doch men vreesde, dat het ontnemen der kleuren van het oostenrijksche stamhuis aan het leger grooten tegenstand zou ontmoeten.

De generaal *v. Welden* is tot opper-bevelhebber van Dalmatie benoemd.

— Uit Rome, 20 September, wordt gemeld, dat aan den pausselijken nuncius bij het oostenrijksche Hof door den Paus het bevel was gezonden, om deel te nemen aan de onderhandelingen over het sluiten van den vrede met Italie, welke, naar men te Rome meende, in Weenen zouden gevoerd worden.

[De heden over Frankrijk ontvangen berigten uit Italie houden een berigt in van 24 September uit Napels, volgens hetwelk de Koning van dat Rijk de tusschenkomst van Engeland en Frankrijk in de siciliaansche aangelegenheden, na die eerst te hebben aangenomen, later bepaaldelijk zou hebben afgeslagen. Volgens de laatste te Napels ontvangen berigten uit Sicilie, waren de vijandelijkheden destijds aldaar nog gestaakt; doch volgens geruchten, zou de Koning bevel hebben gegeven, om dezelve onmiddelijk voorttezetten. Men hoopte te Napels, dat de vertoogen der admiraals van de fransche en engelsche eskaders aan de zaak nog eene andere wending zouden geven.

Als een gerucht wordt uit Rome gemeld, dat de fransche Regering zou hebben geprotesteerd tegen de benoeming van den graaf *Rossi* tot minister-president van den Kerkelijken-Staat. — Den 23sten September was het programma van het nieuwe ministerie bekend gemaakt, hetwelk over 't algemeen genoegen had gegeven. Het ministerie verklaarde daarin, dat het zich hoofdzakelijk zou beijveren, om de financien in beteren toestand te brengen.]

FRANKFORT, 2 October.

Uit Baden is alhier het officiële berigt ontvangen, dat de krijgsraad zich onbevoegd heeft verklaard, om over *Struve* te oordeelen, en dat hij alzoo voor den gewonen regter zal teregtstaan.

In de badensche bovenlanden is de rust nog niet geheel hersteld. Voortdurend doorkruissen benden plunderaars het land.

— Men verzekert, dat de diplomatieke betrekkingen tusschen Frankrijk en het centraal bestuur van Duitschland thans geheel geregeld zijn, en dat van weêrskanten gezanten zullen gezonden worden.

— In de zitting der Nationale Vergadering van heden is de heer *v. Gagern* andermaal tot voorzitter verkozen, met 307 van de 377 stemmen. Tot eersten onder-voorzitter is gekozen *Eduard Simson* (uit Koningsbergen), met 215 van de 367 stemmen; tot tweeden onder-voorzitter *Riesser* (uit Hamburg), met 225 van de 268 stemmen. — Daarna is het voorstel om aan den generaal *v. Wrangel* den dank der Nationale Vergadering toetebrengen, aangenomen.

— Het ontwerp van Grondwet voor den oostenrijkschen Staat, hetwelk in de zitting van den Rijksdag van 28 September is ingediend, bevat onder anderen de navolgende hoofdbepalingen: De persoonlijke vrijheid wordt gewaarborgd. Alle magt gaat uit van het volk, en wordt op de door de Constitutie bepaalde wijze uitgeoefend. De adel is afgeschaft; een ieder heeft gelijke regten, om tot staatsbetrekkingen benoemd te worden. Gevangennemingen kunnen slechts op regterlijk bevel geschieden. Uitgenomen de buitengewone gevallen, kan een ieder tegen borgtogt vorderen op vrije voeten te worden gesteld. De regtspraak geschiedt in het openbaar en mondeling. De strafregtspleging wordt door gezworenen uitgeoefend. De doodstraf, de straf tot openbaren dwang-arbeid, de tepronkstelling, de ligchamelijke straffen, het brandmerk en de verbeurdverklaring van goederen zijn afgeschaft. De woning is onschendbaar. Het regt, om zich ongewapend te vereenigen, kan alleen wegens gevaar van verstoring der rust worden beperkt. De godsdienst is vrij. Geene staatskerk. Gemengde huwelijken zijn toegelaten. Het onderwijs is vrij. De censuur en het stellen van borgtogt zijn afgeschaft. Het eigendoms-regt wordt verzekerd. De leenen en de fidei-commissen zijn afgeschaft. De gemeente-besturen worden door de inwoners zelven gekozen. Ieder is verpligt de wapenen te dragen.

— De Vorst van Hohenzollern-Sigmaringen heeft, ten gevolge van een uitgebroken oproer, de vlugt genomen. Aldaar heerscht eene volslagene regeringloosheid. De hooge ambtenaren en vele andere aanzienlijke personen hebben het land verlaten.

— In Weimar hebben onlusten plaats gehad, waarbij verscheidene personen gewond zijn. De militaire magt heeft echter de orde hersteld.

HAMBURG, 2 October.

In berigten van heden namiddag uit Rendsburg wordt gemeld, dat de deensche Regering de laatstelijk benoemde regerings-commissie voor Sleeswijk en Holstein heeft ontbonden, en dat nu weldra het nieuwe voorloopige bestuur, zoo als dit door de Regeringen van Pruissen en Denemarken, met wederzijdsch goedvinden, is zamengesteld, in werking zal treden.

VAN DEN RIJN, 3 October.

Bij eene proclamatie van den militairen opperbevelhebber der stad Keulen van 2 October, is de staat van beleg daar opgeheven.

— Berigten van 29 September uit Weenen houden in, dat den vorigen avond de minister-president van Hongarije, *Bathyany*, aldaar was aangekomen, zoo gezegd werd, ten einde nogmaals te beproeven, om over de regeling van den toestand van Hongarije in onderhandeling te treden. — Uit Hongarije waren geene nadere berigten ontvangen. *Jellachich* stond nog, volgens de laatste tijdingen, met zijne hoofdmagt in Stuhlweissenburg en Velencze. Uit onderscheidene correspondentien van den Banus *Jellachich*, welke onderschept en door een hongaarsch blad openbaar gemaakt waren, bleek, dat die veldheer door den oostenrijkschen minister *Latour* met groote sommen gelds ondersteund was. Den 30sten zouden deswegens in den Rijksdag inlichtingen van het ministerie gevraagd worden. — Uit een door den minister van financien van Oostenrijk aan den Rijksdag medegedeelden staat van den geldelijken toestand des lands blijkt, dat voor het loopende jaar een tekort bestaat van 70 millioenen; het tekort voor het volgende jaar wordt op 61 millioenen begroot.

PARIJS, 2 October.

In de zitting der Nationale Vergadering van heden heeft de afgevaardigde *Bavignies* van de bewindslieden inlichtingen gevraagd nopens de italiaansche aangelegenheden. De ultra-republikeinen hebben dien afgevaardigde krachtig ondersteund. Vooral heeft de heer *Ledru Rollin* zich ditmaal zeer op den voorgrond gesteld. Niettegenstaande de meerderheid aan hetgeen hij in het midden bragt, alles behalve bijval heeft geschonken, schijnt de door hem uitgesprokene redevoering echter een zekeren indruk te hebben gemaakt. Het eerste gedeelte derzelve, 't welk strekte ten betooge, dat Italie onafhankelijk van Oostenrijk behoorde te zijn, heeft geenszins mishaagd. In het tweede deel zijner rede heeft de heer *Ledru* zich beziggehouden met de Sleeswijk-Holsteinsche aangelegenheden. De eenheid van Duitschland heeft in hem een vurigen voorstander aangetroffen, en hij heeft de fransche bewindslieden verweten, dat zij de eenheid niet genoegzaam ondersteunden. In stede van de bloedige tooneelen, die laatstelijk in Frankfort zijn voorgevallen, aftekeuren, heeft hij daarin de volksstem van de geheele duitsche bevolking willen zien, die opstond niet tegen de duitsche overheid, maar tegen Frankrijk, 't welk had beloofd, de nationaliteiten te zullen eerbiedigen, doch thans met onverschilligheid getuige was van de pogingen der duitsche volkeren, om zich van onderdrukking en overheersching vrijtemaken.

De ultra-republikeinen hebben ditmaal weder het onderspit gedolven. Eene poging, welke door die partij is aangewend, om een met redenen omkleed besluit, ten einde tot de orde van den dag overtegaan, doortedrijven, is geheel mislukt. Nadat de generaal *Cavaignac* en de minister van buitenlandsche zaken *Bastide* kortelijk het woord hadden gevoerd en, zonder in bijzonderheden te treden, hadden verkondigd, dat het fransche gouvernement zich geenszins ontheven achtte van deszelfs verpligtingen en verbindtenissen ten aanzien van Italie, is, met eene belangrijke meerderheid, besloten, om de zaak te laten rusten en tot de orde van den dag overtegaan.

Daarop is het wets-ontwerp, betreffende het landbouwkundige onderwijs, zonder eenigen belangrijken tegenstand aangenomen.

Nog behoort te worden gemeld, dat de Nationale Vergadering, in hare zitting van vrijdag, het 29ste artikel der Constitutie heeft aangenomen. Dit art. luidt aldus: „De Nationale Vergadering wordt voor drie jaren gekozen en wordt telkenmale geheel vernieuwd." Het behoeft naauwelijks vermelding, dat eene menigte amendementen op dit stuk zijn voorgedragen. Eenige leden hebben gewild, dat de leden voor vier jaren werden benoemd, en dat om de twee jaren de helft der vergadering werd vernieuwd; anderen hebben het denkbeeld voorgestaan, dat de leden wel voor drie jaren zouden worden benoemd, doch dat elk jaar een derde gedeelte derzelve zou aftreden. Al deze amendementen zijn echter ter zijde gesteld.

— De commissie voor de Constitutie heeft thans het beginsel aangenomen, dat de voorzitter der Republiek bij algemeene regtstreeksche verkiezing zal worden benoemd. De heer *Dupin* heeft aangemerkt, dat een voorzitter, die zijne volmagt aan de wetgevende Kamer ontleende, nooit bij magte kon zijn, om zich krachtdadig te verzetten tegen de parlementaire dictatuur, die het noodwendige gevolg moet zijn van slechts ééne vertegenwoordigende Vergadering. Hij heeft gemeend, dat een voorzitter, die door de meerderheid der stemgeregtigden wordt ondersteund tegenover de wetgevende magt, onafhankelijk genoeg is, om zich met nadruk te doen gelden, ingeval deze laatste te ver mogt gaan. De meerderheid der commissie heeft zich met dat gevoelen vereenigd, even als de gezamenlijke bewindslieden. De verkiezing van den voorzitter zal echter, gelijk is gemeld, eerst plaats hebben na de aanneming der Constitutie en organieke wetten.

— Het schijnt, dat het verschil, 't welk tusschen de zwitsersche en oostenrijksche bewindslieden over het kanton Tesino is gerezen, in der minne zal worden bijgelegd. De laatstgemelden hebben aan de zwitsersche Regering medegedeeld, dat zij zich met den maarschalk *Radetsky* zonder verstaan, omtrent de maatregelen, die zullen kunnen strekken, om de gemeenschap tusschen Tesino en Lombardije te herstellen en te regelen. Een der te Bern uitkomende dagbladen verzekert, dat die gemeenschap reeds daadwerkelijk hersteld is; doch dit berigt wordt hier vrij algemeen als voorbarig aangemerkt.

Men meent, dat de partij van het Afzonderlijke Verbond in Zwitserland niet stil zit, maar thans pogingen aanwendt, om, te midden der algemeene verwarring, haren verloren invloed te herkrijgen.

— Naar luid der berigten uit Madrid van 27 September, had de politie aldaar ter stede twee geheime vereenigingen ontdekt; de personen, die daaraan deelnamen, in hechtenis genomen en een aantal belangrijke bescheiden in handen gekregen, waaruit bleek, dat de zaamgezworenen geld uit Frankrijk hadden ontvangen, 't welk zij moesten bezigen, om de troepen der bezetting van Madrid omtekoopen, en deze te bewegen, om medetewerken tot omverwerping der thans aldaar bestaande orde van zaken. — In die berigten komen geene zekere opgaven voor nopens de personen, die dat geld zouden hebben verstrekt.

— De 3 pc. zijn 44 fr. gebleven; de 5 pc. 69 fr.

LONDEN, 2 October. ('savonds).

H. M. de Koningin is gisteren met haar gezin uit Schotland in deze hoofdstad teruggekomen. H. M. was donderdag avond te Aberdeen aan boord van haar stoomjagt gegaan, maar heeft de reis niet over zee gedaan, uithoofde van het onstuimige weder. Vrijdag middag is zij weder aan land gestapt, en zij heeft terstond daarop den togt over de spoorwegen herwaarts aangenomen. Het koninklijk gezin heeft te Perth en Crewe nachtverblijf gehouden. Heden ochtend is H. M. van hier naar het eiland Wight vertrokken.

— Te Clonmel, waar het regtsgeding tegen *Smith O'Brien c. s.* wordt voortgezet, en ook elders in Ierland, blijft het rustig. — Hier, te Londen, zijn eergisteren vier voorname Chartisten tot levenslange deportatie veroordeeld.

— De beurs was heden iets williger. De 3 pc. gecons. resc. 86⅛ à ¼.

BRUSSEL, 3 October.

H. M. de Koningin is dezer dagen over Ostende naar Londen vertrokken, ten einde haren ongelukkigen vader en familie aldaar een kortstondig bezoek te brengen. Zij heeft de leden van haar gezin sedert de Februarij-omwenteling nog niet ontmoet. Hier zoowel, als in Parijs, is het berigt ontvangen, dat *Lodewijk Philips* vrij ernstig ongesteld is.

— Het officiële dagblad behelst de benoeming van den prins *de Ligne* tot belgisch gezant te Rome, en van den baron *Dujardin*, den voormaligen gezant te Kopenhagen, als ambassadeur te Madrid.

ROTTERDAM, 2 October.

Wij vermeenen de aandacht van alle landbouwers en voorstanders van dien tak van nijverheid, bijzonder in de provincien Noord- en Zuid-Holland, te moeten vestigen op de aanstaande tentoonstelling der Hollandsche Maatschappij van Landbouw binnen deze stad. Men zegt, dat bereids vele opgaven van in te zenden voorwerpen bij het bestuur ontvangen zijn. Het is te wenschen, dat van deze gelegenheid ruim gebruik zal gemaakt worden, om het bewijs te leveren, dat de voortbrengselen dezer provincien in verscheidenheid en aard met de beste kunnen wedijveren. Daar door de zorg van het bestuur geheel kosteloos vervoer der voorwerpen, zoo door verschillende stoomboot-maatschappijen als door de directie van den Holl. IJz. Spoorweg, toegezegd is, mag men met reden verwachten. dat eene ruime inzending goed zal aangemoedigd worden. Ingevolge het programma, zal men den 20sten en 21sten dezer de voorwerpen moeten inzenden, na vooraf daarvan aan den secretaris der afdeeling kennis gegeven te hebben, terwijl de tentoonstelling den 23sten dezer geopend zou worden. Al wat eenigermate met den landbouw in betrekking staat, ook uit andere provincien van ons Vaderland, zal zeker gereedelijk eene plaats op die tentoonstelling kunnen erlangen. (*Rott. Cour.*)

'S GRAVENHAGE, 3 October.

[Beraadslaging der dubbele Tweede-Kamer over de Grondwet. Vervolg van het in ons vorig nummer medegedeelde verslag.]

De heer *Hooft* (uit 's Gravenhage) oordeelt, dat de tegenwoordige uitgebreide herziening der Grondwet dringend gevorderd wordt. De voorgedragene bepalingen omtrent het regt van vereeniging, de regtstreeksche verkiezingen en het kiesreglement verwekken bij hem groote bezorgdheid. Maar met het oog op de omstandigheden en ter voorkoming van verdere onzekerheid en spanning, en op het voorbeeld van het geëerbiedigd hoofd van den Staat en van de meerderheid der beide Kamers van de Staten-generaal, zal hij, met opoffering van eenige zijner eigene gevoelens en denkbeelden, over 't algemeen de voorstellen aannemen.

De heer *van der Heyden* verklaart, dat hij sedert lang eene

ruime en vrijzinnige herziening der Grondwet noodzakelijk geacht heeft. Hij is tot de overtuiging gekomen, dat de nu aangebodene ontwerpen alle constitutionele waarborgen opleveren tot bevestiging van het geliefde stamhuis en tot verzekering van de regten des volks. Voorts merkt hij aan, dat men zich geen juist denkbeeld van de Grondwet vormt, wanneer men van *haar* bezuiniging verwacht; dit behoort tot het gebied der gewone wetgeving. Wanneer de voordragten aangenomen zullen zijn, moeten alle vaderlandslievende mannen zich bij de aanstaande verkiezingen beijveren, om *goede* volksvertegenwoordigers te verkrijgen. *Daar*door zal Nederland gered kunnen worden; *dan* zullen er goede wetten tot stand kunnen komen voor handel, nijverheid, landbouw, de accijnsen, de tarieven, enz., waardoor men van lieverlede tot bezuinigingen en vereenvoudiging zal geraken.

De heer *van Roijen* (uit Groningen) ontwikkelt in het breede zijne meening, dat onze staats-huishouding op te grooten voet is ingerigt, en dringt met nadruk aan op vereenvoudiging, bezuiniging, vermindering vooral van de uitgaven voor het leger en de vestingwerken, opdat de lasten der natie minder drukkende mogen worden. Hij verlangt tevens, dat door het ondernemen van groote werken aan de werkende klassen arbeid verschaft zal worden.

De heer *Mees* kan zijne stem geven aan de voorgedragene bepalingen omtrent het regt van vereeniging, omtrent de godsdienst en het onderwijs, maar vindt bezwaar in de bepaling omtrent het inkomen der Kroon en van den Prins *van Oranje*. De wijze van zamenstelling der vertegenwoordiging, althans wat de Tweede-Kamer betreft, komt hem niet aannemelijk voor. Ook keurt hij de bepaling af, dat de tot dekking van provinciale uitgaven gevorderde belastingen door eene wet moeten bekrachtigd worden; hij vreest, dat hieruit belemmering en vertraging zal ontstaan. Hij zal de aangebodene ontwerpen aannemen of verwerpen, naar mate het goede, dat daarin vervat is, hem zal voorkomen al of niet het overwigt over het niet wenschelijke te hebben.

De heer *Sloet tot Oldhuys* merkt aan, dat er twee soorten van staatkunde bestaan: die van den dag, en die voor de toekomst. De eerste wordt geheel beheerscht door het heden; aan haar heeft Nederland zijne zware schuldenlast te wijten. De andere staatkunde plaatst zich tusschen het verledene en de toekomst; zij verliest noch het een, noch de andere uit het oog; het is deze staatkunde, die hij verklaart te zijn toegedaan. Hij wenscht het staatsgebouw op een zuinigen en eenvoudigen voet ingerigt en opgetrokken te zien; hij wenscht dat gebouw op krachtige grondslagen te vestigen, zoodat het in staat zal wezen om onverhoopt mogelijke gevaren te trotseren; hij wenscht, dat de herziening der Grondwet plaats vinde met het oog op de financiële gesteldheid des lands, op de geaardheid der nederlandsche natie, op de eenvoudigheid, die wij verlangen, en met eerbiediging van het koninklijke gezag. De ontwerpen toetsende aan deze beginselen, dan kan hij ze niet beschouwen als meesterstukken van wijze staatkunde, en gelooft hij ook niet, dat daardoor het geluk van den Staat zal worden gewaarborgd; hij vreest, dat daaruit eene wankelbaarheid in het bestuur zal te weeg gebragt worden, welke hij als een groot nadeel voor het Rijk beschouwt. Hij kan niet toegeven, dat de bestaande Grondwet als de eenige of voorname oorzaak zou moeten beschouwd worden van den achteruitgang van 's lands zaken, of van de klagten, die zich hier of daar mogten hebben opgedaan. Hij meent, dat wij onder de bestaande Grondwet eene mate van burgerlijke en staatkundige vrijheid genoten hebben, zoo als onze voorvaderen nimmer gekend hebben. Maar men heeft waargenomen, dat het niet wel ging met het land; dat de ontwikkeling van zedelijke, verstandelijke en materiële krachten des volks veel te wenschen overliet. Toen heeft men op de herziening der Grondwet aangedrongen, als of het geluk van den Staat daarvan geheel afhing. De druk der belastingen, de ongrondwettige vervolgingen der Protestanten, uitsluiting van talentvolle mannen, verheffing van mannen beroemd door hunne onwetendheid, die later tot hunne armen in het pensioenfonds geweteld zijn, de kunstmatige afkeering van alle talenten; een en ander gaf tot ontevredenheid en tot klagten aanleiding, en deed bedenkelijke verschijnselen ontstaan, tot dat de Koning zich uit de strikken van het behoud losscheurde. De spreker herinnert voorts, wat in Frankrijk en in Duitschland in den laatsten tijd is voorgevallen, en wijst op het communismus, dat daar verkondigd wordt. Slaat hij nu het oog op de tegenwoordige wetsontwerpen, dan mag hij het niet ontveinzen, dat de geest en strekking daarvan in menig opzigt eene treurige gewaarwording bij hem hebben teweeggebragt. Immers het gevolg daarvan zal zijn, dat er vooreerst nog geen einde aan de herziening komen zal. Er zullen verscheidene jaren verloopen, voor dat de organieke wetten, die daarvan het gevolg zullen wezen, tot stand zullen worden gebragt. De politieke beweging kan welligt nog jaren voortduren. Hij acht het hoogstgevaarlijk, zoo vele punten aan den gewonen wetgever overtelaten. In den tijd, die daarvoor vereischt zal worden, kan de toestand des lands geheel veranderen. Hij kan in de voordragten niet die eenvoudigheid ontwaren, die hij zoo gaarne bij deze herziening op den voorgrond had gesteld gezien. Het vorige gebouw is te duur geweest ter bewoning; maar het nieuwe zal niet beterkoop zijn. Men had meer kunnen doen; de Eerste-Kamer en de Raad van State hadden zonder gevaar afgeschaft kunnen worden. In Noord-America vertegenwoordigt de Senaat het *federatieve* beginsel. Het Hoogerhuis in Engeland vertegenwoordigt den hoogen adel en de aristocratie, de beschermende regten, de sinecures, enz. Het Hoogerhuis in Engeland heeft wel de Kroon in gevaar kunnen brengen, doch heeft haar nimmer gered of staande gehouden. Hij kan ook niet toegeven, dat het behoud der rust in Belgie juist aan het bestaan van den Senaat zou toe te schrijven zijn. Indien men echter eene Eerste-Kamer had willen behouden, dan had men haar krachtig dienen zamen te stellen; dan had men haar moeten verleenen het regt van amendement en andere waarborgen. De toekomstige Eerste-Kamer zal zijn een staatkundig onding. Ook de Raad van State mist bij ons allen historischen grondslag; zoodanige Raad behoort in het Oosten te huis en kan dáár waarborgen tegen willekeur opleveren. Onze groote Stadhouders hebben nooit zoodanigen Raad gehad, noch behoefte daaraan gevoeld. Men bepaalt nu de instelling van een Raad van State, zonder eigenlijk te weten, waartoe dit collegie moet dienen; alles wordt hieromtrent aan den gewonen wetgever overgelaten. Intusschen zullen de Eerste-Kamer en de Raad van State jaarlijks twee tonnen gouds kosten. Voor het kapitaal, 't welk deze som vertegenwoordigt, zouden nuttige werken uitgevoerd kunnen worden, waarbij aan vele duizenden arbeid verschaft wordt. — Het is om de aangevoerde redenen, dat hij tegen ontwerp II en III zal stemmen. Hij vreest niet, dat eene verwerping der voordragten tot beroering in den Staat zal leiden. Er moge verschil van staatkundige gevoelens aanwezig zijn, — staatkundige *partijen* bestaan hier gelukkig niet. De armen weten hier, dat het bestaan van rijken voor hen gelukkig is. Hij houdt zich overtuigd, dat, ook bij verwerping der genoemde voordragten, het nuttige en noodzakelijke, 't welk daarin gelegen is, niet achterwege zal blijven.

De heer *Caan* verklaart, dat hij al de ontwerpen zal aannemen, en ontwikkelt kortelijk eenige punten.

De heer *den Tex* herinnert, dat reeds voor eenige jaren, terwijl hij lid der Kamer was, de wensch naar eene gepaste herziening der Grondwet, die van wege den Troon zou worden aangeboden, is kenbaar gemaakt; toen zou eene herziening vrij wat gemakkelijker zijn geweest, dan thans; — een treurig voorbeeld van hetgeen gebeurt, wanneer wezenlijke behoeften niet op hun tijd erkend worden. De taak dezer Dubbele-Kamer komt hem voor, meer eene politische, dan eene wetgevende te zijn. Deze vergadering is vooral bestemd, om toetezien, dat geene instellingen worden opgedrongen, die het heil des vaderlands op 't spel kunnen zetten. Uit dit oogpunt zal hij de ontwerpen beoordeelen. Met het oog op de door vorige sprekers voorgedragene grondslagen van het staatsregt, verklaart hij zich voorts evenzeer tegen de theocratische beginselen, als tegen de begrippen van volksoppermagt. Hij doet ook opmerken, dat, behalve de herziening der Grondwet, veel in Nederland te verrigten is; dat vele maatschappelijke vragen en staathuishoudkundige onderwerpen behandeld moeten worden, en spoort ten slotte alle verlichte, vaderlandslievende burgers aan, om belangstelling in de openbare aangelegenheden te betoonen.

De heer *Backer* verklaart zich voor de verschillende ontwerpen. Hij is voor de verkiezingen, zoo als die nu worden voorgesteld, en hoopt, dat dezelve, door onverschilligheid of onberadenheid, geene nadeelige gevolgen zullen hebben. — De vrijheid van godsdienst en onderwijs leveren een onderpand voor algemeene tevredenheid op. Hij zal tot al dat goede medewerken.

De heer *Heerkens* verdedigt mede de voordragten. Door deze is de weg van bezuiniging en vereenvoudiging aan de volgende wetgeving opgedragen.

De heer *Kaars Sypestein* ontwikkelt eenige bij hem nog bestaande bezwaren, omtrent de kolonien, den Raad van State, en het kiesreglement. Hij dringt krachtig aan op bezuiniging en vereenvoudiging, en herinnert daarbij, dat het verleenen van politieke regten niet veel beteekent, wanneer de materiële belangen niet in het oog worden gehouden, als handel en nijverheid niet bloeijen. Hij zal zijne goedkeuring aan de voordragten niet onthouden.

De heer *van Hall* schetst in den aanvang zijner zeer uitvoerige rede het standpunt dezer vergadering. Hij zal zijne stem over de onderscheidene ontwerpen regelen naar mate van hetgeen omtrent de belangrijkste punten daarin bepaald wordt: veranderingen kunnen nu niet meer daarin gemaakt worden: voor de bijzonderheden, die in dezelve voorkomen, is deze vergadering niet verantwoordelijk; zij is geroepen, om hare stem over *het geheel* van elk ontwerp uittebrengen. Hij zal zijne goedkeuring geven aan al die voordragten — hij hoopt aan alle, — waarin het goede, dat zij bevatten, het verkeerde of ontbrekende overtreft. Sedert de geëerbiedigde Vorst, nu zes maanden geleden, zijn besluit te kennen gaf, om tot eene zeer ruime herziening der Grondwet overtegaan, heerscht hier te lande spanning; hij acht deze spanning; — waarbij hij geenszins het oog heeft op het geschreeuw van enkele heethoofden en wargeesten — heilzaam; maar thans dient zij opteheuden; ook deze overweging zal hem bij het uitbrengen zijner stem leiden. Bij deze algemeene beraadslagingen heeft de spreker nog eene verklaring te voegen omtrent zijne staatkundige gevoelens, en eenige opmerkingen, welke hem nuttig voorkomen. Hij ziet bij de nu in behandeling zijnde wetten aangenomen algemeene constitutionele beginselen, waarbij waarborgen voor staatkundige vrijheid en verzekering voor het bezit eener goede regering verkregen worden, welke op den duur aan de Natie niet konden of mogten onthouden worden. In eenige opzigten ontdekt hij versterking van het monarchaal beginsel, door verbetering van het kiesstelsel; ontbindbaarheid van de Tweede-Kamer, eenheid in het ministerie, doelmatige regeling van het toezigt over het beheer van 's lands penningen, geruststelling voor iedere godsdienstige gezindheid tegen de mogelijkheid van inmenging der Regering in zaken van geloof, handhaving tevens van de oppermagt van den Staat tegenover ieder kerkgenootschap, voor zoover het naar buiten werkt, verbetering vooral van de wijze, waarop latere Grondwets-veranderingen zullen kunnen worden vastgesteld. Ziedaar, onder meerdere, vele gewigtige punten, waarvan de vaststelling hem steeds hoogst wenschelijk voorkwam, ofschoon hij in zijne vroegere betrekking steeds geijverd heeft, om de inconsequentie te voorkomen, dat men het regt op vertegenwoordiging deed afhangen van het getal zielen, en het regt te stemmen van een belasting-maatstaf; eene inconsequentie, waardoor de provincie, welke hij hier vertegenwoordigt, benadeeld zou worden, indien het thans voorgestelde geene andere uitlegging toeliet. Wanneer hij zóó spreekt, is hij zich zelven bewust, dat hij zich in zijne staatkundige gevoelens gelijkblijft. Over den tijd, wanneer die punten ter sprake behoorden te worden gebragt, — over de vraag, of zulks omtrent alle te gelijk behoorde plaats te hebben, heeft hij in vroegere jaren met eenige zijner tegenwoordige medeleden kunnen verschillen; over de punten zelven welke hij straks opnoemde, nimmer. Maar die te doen zegevieren, anders dan door overtuiging in 's Konings raad, of in de vergadering der vertegenwoordigers van het volk; — tot die zegepraal iets van zijne zijde aan te wenden, dat naar dwang zou kunnen gelijken, dit heeft hij steeds ongeoorloofd geacht. Evenmin kon hij het met zijne pligten overeenbrengen, om zijne diensten aan Koning en Vaderland, waar die noodig waren, en zoo lang die schenen moeijelijk gemist te kunnen worden, te onttrekken, omdat eene bestaande Grondwet, aan welke hij trouw gezworen had, hem niet in allen opzigte volmaakt toescheen. Zij echter, die zijne staatkundige loopbaan hebben gekend en gevolgd, weten, dat hij, zoodra de omstandigheden zulks gedoogden, in zijnen kring en zonder bezworen pligt te schenden, zijne beste pogingen heeft aangewend, om zijne beginselen te doen aannemen en ze tot zekere hoogte te doen slagen. Zij weten ook, dat kort daarna zijn gedrag bewezen heeft, dat hij zich bij de vervulling van dien pligt een offer heeft getroost, dat alleen ligt is geworden door de goedheid, waarmede de geëerbiedigde Vorst zijne, destijds nog van de raadslagen zijner wijsheid verschillende beschouwingen en daarop gevolgd gedrag beoordeeld heeft. Niemand, gewis, die er met hem prijs op stelt, om niet verkeerd door zijne medeburgers beoordeeld te worden, zal het afkeuren, dat hij hier een oogenblik van zich zelven gesproken heeft. — Hij verklaart hierna, dat hij niet de overtuiging heeft, maar de hoop koestert, dat onze Natie nu reeds rijp is voor het in werking brengen van al de aangeduide beginselen; — dat hij echter overtuigd is, dat onze Natie beter dan vele andere daarvoogeschikt is; — dat het bij hem vast staat, dat men in de tegenwoordige omstandigheden tot deze gewigtige proef *moet* overgaan.

Hierna meent de spreker nog twee opmerkingen te moeten maken. 1° Uit deze herziening der Grondwet vloeit geene bezuiniging van eenig belang voort, en wat daaromtrent ook van den kant der Regering gezegd is, door de nieuwe bepalingen wordt evenmin de mogelijkheid van belangrijke bezuiniging in de toekomst geopend. Integendeel, hij verwacht, dat de bepalingen omtrent het openbaar onderwijs *vermeerdering* van uitgaven zullen teweegbrengen. De Natie behoort dit vooraf te weten, om zich later in dit opzigt niet bitter teleurgesteld te vinden. — In de 2de plaats wenscht hij het nederlandsche volk optewekken, om met beradenheid, maar tevens met wakkerheid en ijver het constitutionele leven intetreden, het welk het van de nieuwe instellingen ontvangt. Met opregten zin, met warmen ijver moeten wij, als goede burgers, van de gelegenheid, welke de Grondwet ons opent, gebruik maken, in het waarachtig belang van Koning en Vaderland; doen wij dit niet, dan zal hetgeen men leven waande, dood en verderf worden. Veel hecht hij aan goede instellingen; meer nog aan een goeden openbaren geest; zulk een geest zij levendig onder ons. Dat ieder in zijnen kring tot opwekking van denzelven medewerke!

De heer *de Bosch Kemper* verklaart, in den aanvang zijner rede, dat het bekend is, dat hij de tegenwoordige ontwerpen vroeger ernstig bestreden heeft; doch dat hij thans bij derzelver beschouwing onbevooroordeeld te werk zal gaan. De vraag, of het in deze oogenblikken staatkundig is, de voordragten aantenemen, zal hij na de meest naauwgezette overweging beantwoorden. Door de vele gebreken, welke in onze staatsinstellingen bestaan, is eene herziening reeds sedert lang noodig geweest; maar, tot groot nadeel van het land, is deze jaren lang uitgesteld. De politieke gebeurtenissen vorderen thans dringend eene spoedige herziening, waarbij op de eischen des tijds, niet op die des volks, gelet moet worden. Wij hebben het geluk, dat in ons vaderland eene volkomene overeenstemming tusschen Regering, Vertegenwoordiging en Natie bestaat, tot handhaving van den monarchalen regeringsvorm, tot uitsluiting der volkssouvereiniteit en tot verduidelijking der grondwettelijke bepalingen. Maar, voldoen de voordragten aan de behoeften van den tijd? De spreker kan daarop geen volkomen bevestigend antwoord geven. Verduidelijking is op vele plaatsen achterwege gebleven. Onze tijd vordert uitbreiding van deelneming aan het kiesregt, en men sluit velen daarvan uit. Onze tijd vordert, dat men zelf en vrijelijk verkieze, en men maakt de keuze voor zich zelven zoo weinig mogelijk; men zal meerendeels kiezen personen, die men niet kent, en de vrijheid zal zoo beperkt zijn, dat men slechts tusschen *twee* candidaten zal kunnen stemmen. Het is eene behoefte des tijds, dat de vertegenwoordiging de belangen des volks kenne, en men draagt voor, dat *zij* de meeste kans zullen hebben om verkozen te worden, die zich zelven op den voorgrond stellen en de kiezers met schoonklinkende woorden trachten te winnen. Bij het gering getal van 68 leden der Kamer, zullen de ministers ook plaats kunnen nemen. De spreker verwacht van de regtstreeksche verkiezingen weinig goede gevolgen. Er zal veel leven zijn, veel deelneming des volks in schijn, maar weinig in waarheid; een aanzienlijk getal kiezers op het papier, weinig in de daad. En welke strijd zal er tusschen de candidaten gevoerd worden! De Regering heeft dit zelve begrepen, door het bolwerk der Eerste-Kamer op te rigten; een bolwerk echter op een zandgrond gebouwd. Het is eene nieuwe inrigting op eene oude leest geschoeid, welke weinig nationaals heeft, en ons sedert 1815 tegen den wil der geheele Natie is opgedrongen. Zal zulk eene instelling een bolwerk tegen oproer of overijlde besluiten der Tweede-Kamer zijn? Om al die bezwaren had de spreker gewenscht, dat men een anderen weg ware ingeslagen. Bij de uitbreiding van het kiesregt, had hij het getal stemgeregtigden niet beperkt, maar uitgebreid gewenscht. Zij, die zich aanmelden als kiezers, moesten in wijken verdeeld worden, en men had de volstrekte meerderheid bij de verkiezingen bepaald in de Grondwet moeten uitdrukken. Dan ware men tot meer waarheid gekomen, en bij zoodanig stelsel zou eene Eerste-Kamer gerust gemist kunnen worden.

Maar, vraagt de spreker, zal hij, omdat hij een ander stelsel beter keurt, de tegenwoordige voordragten verwerpen? Hij gelooft niet, dit te moeten doen. Welke zekerheid heeft hij, dat hij, na eene afstemming, staatkundige instellingen in zijn geest zal erlangen? Welligt zullen de dan voortedragen bepalingen nog minder zijne goedkeuring wegdragen. In het belang van het vaderland meent hij den strijd te moeten opgeven, omdat hij in de bestaande omstandigheden geen heil in dien strijd ziet, en geen vooruitzigt op iets beters heeft. Wat de gevaren eener verwerping betreft, hij verwacht daarvan geene onrust. De nederlandsche Natie is bezadigd en ordelievend; de burger-klasse heeft te hoog belang bij algemeene rust, en is onderworpen aan de wet. Maar hij vreest de onzekerheid, welke het noodzakelijke gevolg der verwerping zou wezen. Men weet niet, welke omstandigheden boven ons hoofd hangen. Rondom ons is een vulkaan. Het is reeds een voordeel, dat men thans de verandering der Grondwet op eene wettige wijze kan tot stand brengen. Men moet den tijd niet laten voorbijgaan. Bovendien, bij het voortduren van den provisionelen, onzekeren toestand, zal wanorde in onze financien het onvermijdelijke gevolg zijn. Reeds te lang heeft men zich met politieke beschouwingen beziggehouden, en zijn dringend noodzakelijke aangelegenheden onafgedaan gebleven. Hij zal niet medewerken, om dien provisionelen toestand te doen voortduren. Tegenover de stellige nadeelen eener verwerping staan aan den anderen kant eenige voordeelen der aanneming over. De ontwerpen bevatten in de daad vele verbeteringen, welker invoering nuttig is; de Regering heeft, bij derzelver wijziging, vele gebreken weggenomen; ten aanzien van de drie hoofdpunten, waaromtrent hij in der tijd op verandering had aangedrongen (onderwijs van staatswege, volstrekte meerderheid bij de verkiezingen, en wijze van verandering der Grondwet) is grootendeels voldaan aan zijn verlangen. Hij vindt thans geene vrijheid, om de voordragt te verwerpen. Hij wenscht medetewerken tot de vestiging van een vast en krachtig bestuur, 't welk zoo zeer noodig is, om het geschokte vertrouwen te herstellen en de vele wetten (naar zijne berekening meer dan 40) tot stand te brengen, die ten gevolge van de herziening der Grondwet noodig zullen zijn. Bij het vaststellen dier wetten, zal bovenal ook op de zoo dringend noodzakelijke bezuiniging gelet moeten worden. In het belastingstelsel kunnen vele verbeteringen ingevoerd worden. De band tusschen Regering en Volk kan en behoort nauwer toegehaald, de eendragt onder de bevolking moet en kan bevorderd worden. Als de Natie God in het hart, kennis in het hoofd heeft, en met innige vaderlandsliefde bezield is, wanhoopt de spreker niet, al wordt ook Europa in zijne grondvesten geschokt. Op God vertrouwende en met *Oranje* aan het hoofd, hoopt hij eene goede toekomst voor Nederland.

De verdere beraadslaging is hierna, te half 5 ure, op morgen ochtend bepaald.

[In ons voorlaatst nummer is verkeerdelijk opgegeven, dat de heer *van Lijnden* zou gezegd hebben „dat hij geenszins een voorstander is van te ver uitgebreide volks-souvereiniteit", alsmede „dat hij zich met de inrigting der Eerste-Kamer kan vereenigen." De genoemde spreker heeft te kennen gegeven „dat hij een tegenstander is der zoo gewilde volks-souvereiniteit, *hetzij uitgebreid, of beperkt*", en, „dat hij de Eerste-Kamer geheel ondoelmatig acht, en, op zijn best genomen, daarin noch heil, noch gevaar voor den Troon ziet."]

— De leden der dubbele Tweede-Kamer hebben gisteren, voor gemeenschappelijke rekening, een luisterrijk diner gehouden in het hôtel *De oude Doelen*. Daarbij hebben de meest vriendschappelijke geest en eensgezindheid geheerscht. Verschillende feestdronken op het heil van Vaderland en Koning zijn met geestdrift ingesteld en beantwoord.

— Bij besluit van 2 October, heeft Z. M. aan mr. *A. W.* baron *van Pallandt van Beerze* en aan den generaal baron *Chassé*, op hun verzoek, eervol ontslag verleend uit de betrekking van lid der Eerste-Kamer van de Staten-generaal.

— Bij kon. besluiten van 28 September, zijn benoemd tot controleurs van de kantoren van waarborg der gouden en zilveren werken: te Leeuwarden, de heer *W. Hoevenaar*, thans essayeur bij het kantoor van waarborg der goud. en zilv. werken te Leeuwarden; te 's Hertogenbosch, de heer *A. J. Cats*, thans controleur aan het kantoor van waarb. der goud. en zilv. werken te Middelburg.

'S GRAVENHAGE, 4 October.

Heden heeft de dubbele Tweede-Kamer de beraadslaging over de ontwerpen tot herziening der Grondwet voortgezet.

De heer *van Nispen van Zevenaar* zal de ontwerpen aannemen, ofschoon hij in verscheidene bepalingen bezwaar vindt. Hij brengt zijn gevoelen daaromtrent ten offer, om het vele goede dat de voordragten behelzen, en omdat 's lands belang dringend vordert, dat de toestand van onzekerheid ophoude.

De heer *van Royen* (uit Overijssel) verklaart, dat hij eene herziening der Grondwet noodzakelijk acht; die noodzakelijkheid wordt door de geheele Natie erkend en gevoeld. Maar waarom wenscht ieder die herziening? Niemand verlangt eene verandering van den regeringsvorm; dit is hier te lande zelfs den stoutsten woelgeest niet in 't hoofd gekomen; elke poging daartoe zou dan ook afstuiten op het gezond verstand der Natie, en men zou dengenen, die dat wilde, voor krankzinnig houden. Het volk weet, dat de constitutionele monarchie de eenige regeringsvorm is, die aan ons land past; het weet, dat daarin de eenige waarborg gelegen is voor de onderdrukking van kleine despoten, de eenige waarborg tevens voor de eenheid des Rijks. Men heeft het ook niet tegen den Koning en zijn stamhuis. De tijd is wel voorbij, dat men droomt van een Koning als van „een gezalfden des Heeren"; maar Vorst en Volk worden in Nederland door historische herinneringen aan elkander verbonden; de banden van liefde en gehechtheid, die hen aan elkander verbinden, zijn geene bloote klanken, die slechts in de poezij te huis behooren. Maar verlangde men verandering in het staatsbestuur? in de regterlijke magt, in de wetgevende magt, in het uitvoerend gezag? Dat wilde men, omdat de lasten, die men gevoelde, drukkende waren, en men hoopte, dat door die verandering de bezwaren minder drukkende zouden worden. Maar vraagt men dan nu de ingezetenen wat men eigenlijk wil, dan blijven 999 van de 1000 het antwoord schuldig. De meesten hebben toch de Grondwet nooit gelezen, kennen haar naauwelijks en willen verandering van datgene wat zij zelfs niet kennen. Ook de zucht naar meerdere en uitgebreidere staatkundige vrijheden of regten, heeft de groote menigte niet tot het uiten van den wensch naar herziening geleid. „De ondervinding leert het, hoe gering de deelneming der stemgeregtigden is aan de verkiezing van kiezers. — De spreker wenscht, dat het regt van vereeniging en vergadering goede vruchten dragen zal; het zal dit doen, als het goed geleid en een ruim gebruik daarvan gemaakt worden. Men heeft ook geene behoefte gehad aan meerdere burgerlijke of godsdienstige vrijheden. Men had daaraan nooit gedacht, indien er geene verkeerde toepassing van eene bepaling van het wetboek van strafregt had plaats gehad, die men intusschen zoo gemakkelijk had kunnen afschaffen. Maar wanneer nu noch het een noch het ander door de Natie verlangd wordt, waaruit ontstaat dan de zucht naar herziening der Grondwet? De oorzaak daarvan was geheel anders. Het volk werd gekweld door lasten, kon niet langer leven, en stelde zich voor, dat uit de herziening der Grondwet in de allereerste en voornaamste plaats zou voortvloeijen: vermindering der belastingen, vermeerdering der openbare welvaart. Ten gevolge van het gemis aan voldoende winsten, konden de meeste huizen van den braven middelstand zich in het Rijk niet meer staande houden en niet meer in hunnen stand verblijven. De meeste takken van volkswelvaart en van volksbestaan zijn achteruit gegaan of vernietigd. De vroeger zoo krachtige middelstand wordt bij den dag verzwakt. Duizenden dalen tot den minderen, zoo niet behoeftigen stand af. Het getal armen wordt dagelijks grooter. Er bestaat geene stad, geen dorp in den lande meer, waar men niet zorg dragen moet, om, vooral des winters, buitengewone hulpmiddelen bij de hand te nemen, om in de behoeften van talrijke noodlijdenden te voorzien. Overal vindt men handen en armen, die arbeid zoeken, maar dien niet vinden, ten gevolge der kwijning van de nijverheid. Die groote armoede leidt tot onzedelijkheid, ja tot misdrijf. Volgens de staten, door de Regering bekend gemaakt, worden er jaarlijks van de 16,000 tot 20,000 Nederlanders bij afwisseling in de gevangenissen opgenomen. Het gevolg van een en ander is, dat een groot deel der bevolking zich naar Noord-Amerika en naar elders begeeft. Dat getal zou nog veel grooter zijn, indien men niet door de kosten van vervoer werd teruggehouden. Het volk zuchtte, het haakte naar, smeekte, ja eischte uit dien hoofde verandering. De staatsbegrooting heeft eene hoogte van ruim 70 millioenen bereikt; bovendien heeft het land vele provinciale, gemeentelijke en polder-lasten, ja brengt het vele lasten aan tot onderhoud der armen. Die lasten zijn zwaar, niet alleen door hun bedrag, maar ook door hunne vormen, die de nijverheid knellen. Men hoopt, door de verandering der Grondwet verbetering in dien toestand van zaken te brengen; men verwacht daarvan verligting van lasten en men voorspelt zich daarvan eene betere toekomst. De herziening zal geene verligting veeleer verhooging van lasten te weeg brengen; zij zal de welvaart des volks niet bevorderen; Het arme volk zal zich daardoor bitter te leur gesteld vinden! Aan den ongelukkigen toestand, waarin het verkeert, zal een einde komen; — maar dit zal plaats hebben, wanneer eenmaal de middelstand geheel zal hebben opgehouden te bestaan; wanneer er slechts rijken en armen in Nederland zullen worden gevonden. Hij wil echter geene schrikbeelden scheppen; maar dit wil hij zeggen, dat het dan weinig zal baten, of in de Grondwet de bepaling worde aangetroffen, dat de staatsschuld wordt geëerbiedigd. De spreker erkent, dat de herz. der Grondwet alleen dien ongelukkigen toestand niet op eene afdoende wijze kan verbeteren." Dit is veeleer de taak van eenen gewonen wetgever en van het uitvoerend gezag, en deze dienen na de herziening krachtig de handen aan het werk te slaan. Maar de herziening had behooren plaats te hebben met het oog op de omstandigheden en op den toestand van Nederland. De gewijzigde Grondwet had geene sijllabe moeten bevatten, die niet ademde den geest van bezuiniging, ten einde zoo mogelijk verder kwaad te voorkomen. Waarop die bezuinigingen hadden moeten worden gevonden, behoeft hij niet te ontwikkelen; dit zou zijn ingrijpen in de taak van den Raad van ministers; maar hij verklaart echter, dat hij verlangd had vermindering van het inkomen der Kroon, afschaffing van den Raad van State en van de Eerste-Kamer. Hij verwacht hed... laatste instelling weinig nut, maar vele moeijelijkheden zal ... hij gelooft niet, dat zij een bolwerk voor de Kroon werk ... maar dat het met haar zal gaan als met het bolwerk van Bourtange; kwam men tot daar, dan trok men er omheen en liet de vesting liggen. Voorts hadden de bezoldigingen door de wetgevende magt moeten worden. Ook het defensie-wezen had door de wet moeten geregeld worden.

De spreker zou gaarne, even als ten aanzien van het onderwijs en het armbestuur, in de Grondwet eene bepaling opgenomen hebben gezien, dat de bevordering van de stoffelijke belangen des volks een der duurste pligten is van de Regering en dat zij verpligt zou zijn jaarlijks aan de vertegenwoordiging een verslag aan te bieden nopens hetgeen daaromtrent is gedaan. De middelen van volksbestaan moeten worden opgespoord en opgebeurd; dan eerst zal de welvaart des lands weder kunnen bloeijen. Vooral is het pligt, zorg te dragen, dat er goede gouverneurs voor de provincien worden benoemd, en dat die aanzienlijke betrekkingen niet worden opgedragen uit bloote belooning voor bewezene diensten, of uit hoofde van titel en rang.

Ofschoon de aangebodene voordragten niet geheel aan zijne wenschen voldoen, meent hij daarom geene vrijheid te hebben, om alles aftestemmen. Hij zal (om het door een ander spreker gebezigde beeld te gebruiken) helpen pompen, al ziet hij ook de klippen in 't verschiet, waarop het schip van Staat, zoo als het is ingerigt, moet vergaan. Het regt van vereeniging, zoo als het nu beperkt is in het belang der openbare orde, keurt hij goed. Hij is voor de regstreeksche verkiezingen, omdat hij ze geschikt acht, om den volksgeest optewekken, en omdat daarvan wel het gevolg zal moeten zijn, dat mingeschikten plaats maken voor meer bekwamen. Hij stelt hoogen prijs op openbaarheid der vergaderingen van de provinciale Staten; dit acht hij eene belangrijke verbetering. Menigeen, die nu achter de schermen zit, zal zich dan schamen, als het daglicht doorbreekt. Hij verklaart zich almede voor een verantwoordelijk ministerie, en voor eene ontbindbare Kamer. Van harte juicht hij de vrijheid van godsdienst en onderwijs toe; zoo mede de nieuwe bepalingen betreffende het maken van veranderingen in de Grondwet; want hij is overtuigd, dat gaandeweg daarin verbeteringen tot stand gebragt moeten worden. — Ofschoon de ontwerpen geenszins in allen deele aan zijn verlangen voldoen, zal hij ze alle, op één na, aannemen.

[Het verdere verslag der zitting van heden hebben wij nog niet ontvangen; maar per telegraaf wordt ons gemeld, dat het 1ste ontwerp is *aangenomen* met 96 tegen 17 stemmen. — Tevens vermeldt dat telegrafisch berigt, dat tot leden der Eerste-Kamer benoemd zijn de heeren *Sevenstern*, proc.-generaal bij het geregtshof in Groningen, en *O. A.* graaf *van Bijlandt*.]

SCHEEPSTIJDINGEN.

AMSTERDAM, 4 October. Den 3den dezer zijn in Texel binnengekomen het schip *Raphael*, kapt. T. Visser van Curaçao, H. Visser van Londen en Summers van Sunderland en uitgezeild van Sluis naar Jarmouth, de Vries naar Riga en L. Marchussen naar Krageroe; de wind z. ten o. tot z.

Den 2den dezer zijn in het Vlie binnengekomen Frankena van Newcastle, Lever, van der Velde en Masker, alle 3 van Petersburg, Steffens en de Vreede, beide van Koningsbergen, Reindersen van Stettin, Platte van Greifswald, Zoutman van Straalsund en Hubner van Stolpemunde en uitgezeild de Jong naar Petersburg, Pot naar Dantzig, Nielsen naar Holmstrand, Adema naar Fredrikstad en Kip naar Noorwegen.

Te Helvoet zijn aangekomen de Marsilly (st.) van Havre, Cross van Hull, Greenfield van Charlestown, de Boer van Nerva en Flik van Koningsbergen, voor den wal de schepen *General Wassington*, kapt. Lowe en *Silas Richards*, kapt. Welsch, beide van Baltimore. Te Brielle Boxer, Goodburn en Dunlop, alle 3 (st.) van Londen en Dunkarson (st.) van Leith. Te Maassluis Oliver (st.) van Jarmouth.

FONDSEN EN BEURSTIJDINGEN.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, 4 *October.*

	pct.				
NEDERL. Werk. Schuld	2½	44¾	à	45¼	44⅞
„ „ „	3	52¾	„	53¼	53
„ „ „ resc.	3		„		
„ „ „	4	69	„	½	69 5/16
„ Oost. Ind. Leen.	4	67¾	„	68¼	68
„ Am. Synd.	3½	68¾	„	69¼	69
„ Handelmaatsch.	4½		„		
„ Holl. Spoorw.			„		
„ Rijn „	4½	73¾	„	74¼	74
„ Aand. Haarl. Meer	5		„		
ENGELAND. Gecons.	3		„		
FRANKRIJK. Inschr. grootb.	3		„		
RUSLAND. Obl. bij *Hope en C.*	5	97¾	„	98¼	97⅞
„ „ „ 1828/29	5	97¾	„	98¼	98
„ „ Amst. 1831	5	86½	„	87	86¾
„ leen. 1840	4	78	„	½	78¼
„ inschr. *Stieglitz*	4	77½	„	78	77¾
„ „ grootb.	6	58½	„	¾	58⅝
„ Certific.	6	58½	„	59	58¾
„ Neg. Hamburg	5		„		
POLEN. Aand. 1829 *f* 300:—			„		
„ „ 1835 „ 500:—		118¼	„	¾	118½
„ Oblig.	4		„		
PORTUGAL. Neg. Londen	3	23	„	½	23¼
„ „ „	4	24½	„	25	24⅞
„ Binnenl.	5		„		
SPANJE. Neg. Londen 1834	5	7¼	„	½	7 5/16
„ „ onbep. St.	5	6¾	„	7½	
„ Coupons		5½	„	6	5 11/16
„ Neg. Londen 1842	3	24¼	„	¾	24½
„ Binnenl. Schuld	3	17¾	„	18¼	17 15/16
OOSTENRIJK. Ween. Bank *Goll*	5		„		
„ „ „ „	4		„		
„ Metal.	5	69	„	70	69¼
„ „ Neg. Lond.	5		„		
„ „	2½	36	„	¾	36⅛
NIEUW GRENADA. Neg. Lond.	1	11	„	½	11¼
VENEZUELA. Neg. Londen	2		„		
MEXICO. Neg. Londen	5	18½	„	19½	18¾
LOUISIANA bij *Hope en C.*	5	73¾	„	79¼	79
Geld op Beleening		2½	„		
dito op Prolongatie		2½	„		

Belgie neg. bij *Rotschildt* 36⅝. Spanje oblig. uitgest. schuld 2 11/16. Oostenrijk Loten neg. *f* 250, 1839, 245. Brazilie neg. 1824, 77¾. Peru 16¼.

In 't begin der beurs was de markt heden willig, doch later is dezelve op den slotcours van gisteren gebleven. Nederl. 2½ pc. 45, 44 13/16, ⅞; 3 pc. 53, 52⅞, 53; 4 pc. 69¼, ⅜, 5/16; 3½ pc. syndicaat flaauw; 69⅛, 69. Van buitenl. fondsen waren 5 pc. Russen lager; 4 pc. gevraagd. Portugezen hooger. Spanjaarden flaauw, vooral de 5 pc. bij Ardoin *en de coupons. Weener-fondsen gedrukt, ten gevolge van eenige verkoopen, en ⅝ à ¾ pc. lager. Brazilianen in den aanvang der beurs 78¼, doch 77¾ gebleven. Mexicanen, in 't begin der beurs gezocht, ten slotte echter als gisteren gebleven.*

MADRID, 27 September. De 5 pc. 10⅜; 3 pc. 19¼. Coup. 6.

WEENEN, 30 September. De 5 pc. Metall. 78. Bank-actien 1085.

BERLIJN, 2 October. De 4 pc. Russen bij *Stieglitz* 82½. Polen 65⅞.

FRANKFORT, 2 October. De 5 pc. Metall. 73¼; dito 2½ pc. 38½. De 2½ pc. Ned. 45⅛. De 3 pc. Spaansche binnenl. 18¼.

LONDEN, 2 October. Cons. 86¼. De 2½ pc. Ned. 45. Mexico 18¾. Ardoins 11⅞; Passive 2⅞ De 4 Portug. 24⅝.

PARIJS, 2 October. De 5 pc. cont. 68,70; ult. 68,85; de 3 pc. cont. 44; ult. 44,20. Bank-actien 1560. De 3 pc. Spaansche 23⅝; dito binnenl. 18.

ANTWERPEN, 3 October. De 5 pc. Belgie 77; dito 2½ pc. 38¾.

MARKTBERIGTEN.

AMSTERDAM, 4 October. *Tarwe* bij eenige partij verkocht ruim prijshoudend; 130 b. Pools. *f* 333; 134 Rostoc *f* 320; 128 r. Dantziger *f* 285; 128 Gron. *f* 265; 131 Norder *f* 300; 129 w. b. Pools. *f* 342. — Van *Rogge* alleen een gerijf; 122 Pruiss. *f* 166. — *Garst* in een doen; 112 Deens. *f* 166. — *Haver* zonder handel. — *Boekweit* in een doen; 120 Holst. *f* 170; 121 Nykerk *f* 172. — *Koolzaad* in een doen; Vries. *f* 288; op 9 vat October *f* 348; dito November *f* 351.

AMSTERDAM, 4 October. *Raapolie* iets flaauwer, ord. cond. *f* 35, vliegend *f* 34, op levering in een doen; p° Nov. *f* 34 à *f* 34¼; p° Dec. *f* 34¼ à *f* 34½: p° Mei 1849 *f* 34¾. *Lijnolie* ord. cond. *f* 28¾, vliegend *f* 27¾. *Hennepolie* ord. cond. *f* 35½.

NIJMEGEN, 3 October. Alhier was de middelprijs ter markt van gisteren: van de 179 verkochte mudden *tarwe*, per mud *f* 9,38; van de 562 verkochte mudden *rogge* *f* 5,29; van de *gerst* was de hoogste prijs *f* 4,25 en de laagste *f* 3,75; van de *boekweit* de hoogste prijs *f* 4,75 en de laagste *f* 4; van de *haver* de hoogste prijs *f* 2,80 en de laagste *f* 2; van de *graauwe erwten* was de hoogste prijs *f* 10,25 en de laagste *f* 10. *Aardappelen* *f* 1,75 à *f* 2,25.

LONDEN, 2 October. De aanzienlijke toevoeren van graan duren voort. De handel was heden gering, tegen vorige prijzen. Sommige artikelen iets flaauwer.

***** INDUSTRIESCHOOL TE *HAARLEM*.**

Aan de belanghebbenden wordt kennis gegeven, dat in den loop dezer maand de gewone WINTER-LESSEN op bovengenoemde School weder zullen gegeven worden; de toegang wordt, als voorheen, verleend aan Jongelingen die den ouderdom van 14 jaren hebben bereikt en daartoe de noodige bekwaamheid bezitten; ook diegenen, die vroeger het onderwijs hebben genoten en zulks weder zouden wenschen te ontvangen, behooren zich op nieuw daartoe aantemelden, terwijl het Entrée, even als in 1847, op drie Gulden is bepaald.

Ter Inschrijving kan men zich, *voor den 12den October* aanst., bij een der ondergeteekenden, Leden der School-Commissie aanmelden. J. A. VAN BEMMELEN.
Haarlem, J. A. VAN EEDEN.
2 *October* C. K. DE GEUS.
1848. A. VAN MANSUM JR.

*** Den 2den Augustus 1848 zijn te CURAÇAO getrouwd: A. W. DE RUYTER VAN STEVENINCK,
Luitenant ter Zee, en
H. SCHOTBORGH.
Dienende tot bijzondere en algemeene kennisgeving.

*** Heden beviel voorspoedig van een' ZOON Vrouwe *W. C. F. MEES — HAERSMA VAN VIERSSEN.*
APPINGEDAM, 28 September 1848.

*** Heden beviel vrij voorspoedig van *twee* welgeschapen ZONEN, waarvan de een *doodgeboren* en de ander slechts een half uur geleefd heeft, *M. SCHISSELER*, innig geliefde Echtgenoot van
AMELAND, F. H. RANT, Visiteur.
28 September 1848. Eenige kennisgeving.

*** Heden beviel voorspoedig van een' welgeschapen ZOON Vrouwe *R. VAN DOORN*, geb. *WEERTS.*
UTRECHT, den 29sten September 1848.

*** LEYDSCHENDAM, 29 September 1848. Heden beviel zeer voorspoedig van eenen ZOON *J. C. W. DE WIT*, Echtgenoot van W. H. FRANKAMP,
Predikant.

*** GORINCHEM, den 2den October 1848. Heden beviel voorspoedig van eene DOCHTER Vrouwe *M. C. TWISS*, geb. *KNUIJSE DE MEIJ.*

*** Heden beviel van een' ZOON *M. E. VAN DETH*, Echtgenoote van L. BINNENDIJK.
ALPHEN, den 2den October 1848.

*** Heden beviel van een' welgeschapen ZOON *J. C. VAN MANSUM*, geliefde Echtgenoot van
AMSTERDAM, J. KINKER.
den 2den October 1848.

*** Heden beviel voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER *H. C. VAN PUTTEN*, geliefde Huisvrouw van F. STOKHUIZEN.
LEYDEN, 3 October 1848.

*** Heden nacht verloste vrij voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER *F. J. HOLST*, hartelijk geliefde Echtgenoote van ALLT. DE LANGE.
ZAANDAM, 3 October 1848.

*** Heden bezweek, aan den invloed van eene korte ongesteldheid, onze teedergeliefde Moeder en Behuwd-Moeder, Vrouwe MARIA AMELIA MOLTZER, Weduwe van den Heer *G. J. W. Leers*, in den ouderdom van bijna 82 jaren. ARNOUT LEERS,
'sGRAVENHAGE, *uit aller Naam.*
den 22sten September 1848.

*** Heden ontving ik het voor mij zoo treurige berigt, van het overlijden, op den 16den Julij jl., mijns waarden Echtgenoots, den Wel Ed.-Gestr. Heer W. F. G. L. SCHERER, in leven 2de Luitenant-Magazijnmeester der Artillerie te *Batavia*, mij nalatende een eenig Kind, nog te jong haar verlies te beseffen.
DELFT, C. F. VAN SCHAIK,
28 September 1848. Wed. *W. F. G. L. Scherer.*

*** Op heden overleed, tot onzer aller bittere droefheid, onze waarde en teedergeliefde Broeder en Behuwd-Broeder, de Heer JAN BROUWERS, in leven Gemeente-Ontvanger van *Kerkwijk*, na eene ziekte van 10 dagen, in den nog jeugdigen leeftijd van 35 jaren en 7 maanden. H. BROUWERS,
BRUCHEM, *uit aller naam.*
2 October 1848.

*** Heden werd ons ouderhart steek gewond, door het treurig berigt, dat onze geliefde oudste Zoon, GERRIT, op zijne eerste reize ter Koopvaardij, aan eene kortstondige, doch hevige ziekte, in den ouderdom van ruim zeventien jaren, te *Soerabaja* is overleden.
SCHAGERBRUG, J. HOEK.
2 October 1848. G. HOEK, geb. KIEFT.

⁂ Gister avond, ten 8 ure, overleed alhier onze waarde Tante, JANNETJE van AMERSFOORT, Weduwe *Pieter Schoen*, in den ouderdom van 73 jaren en 11 maanden. *Mede uit naam van mijnen Broeder en Zuster,*
WORMERVEER, 3 October 1848. H. van AMERSFOORT.

⁂ KETWICH & VOOMBERGH en de Weduwe WILLEM BORSKI, te Amsterdam, als Hoofd-Directeuren van een Kantoor van Administratie van Fondsen op het Grootboek der Nationale Schuld, adverteren, dat, van heden af en vervolgens, zal worden gevaceerd, bij de *Associatie-Cassa* en bij hunne Correspondenten op andere plaatsen, ter betaling der COUPONS, verschenen 1 October 1848, van alle de *Certificaten* 4 *pCt. Nationale Schuld*, door hen uitgegeven; zullende de betaling geschieden met zoodanige sommen, als in de Coupons zelve staat uitgedrukt.

⁂ Ten Kantore van de *Associatie-Cassa*, te Amsterdam, wordt van heden af gevaceerd ter betaling van de HALFJARIGE INTEREST-BEWIJZEN, verschenen 22 September 1848, van de Certificaten van het Administratie-Kantoor van *Fransche Geconsolideerde Inscriptien, à* 5 *pCt.*, onder Directie van KETWICH & VOOMBERGH, de BORDES & STIJGER en J. B. STOOP, en zulks de bewijzen van:

Fr. 25 met	*f* 11,52.	Fr. 125 met	*f* 57,60.
„ 50 „	„ 23,04.	„ 150 „	„ 69,12.
„ 75 „	„ 34,56.	„ 250 „	„ 115,20.
„ 100 „	„ 46,08.		

⁂ Van wege het Administratie-Kantoor onder Directie van de Wed. H. F. TJEENK c. s., te Amsterdam, wordt kennis gegeven, dat de COUPONS, verschenen den 1sten October 1848, van de *Certificaten* 4 *pCt. Nationale Schuld*, door voorn. Administratie uitgegeven, van heden af betaalbaar zijn, ten Kantore van de *Associatie-Cassa*, alsmede bij de respective Correspondenten dezer Administratie, met zoodanig bedrag, als in ieder Coupon afzonderlijk staat vermeld.

⁂ Directeuren van het Kantoor van Administratie van Nationale Fondsen, opgerigt door SAMUEL & DAVID SAPORTAS, Van MAARSEVEEN & Le JOLLE en BUIJS & KERKHOVEN, gevestigd te Amsterdam, berigten, dat van heden af, ten Kantore van de *Ontvang- en Betaal-Kas*, te Amsterdam, en voorts bij de respective Correspondenten dezer Administratie, zal worden gevaceerd ter betaling der COUPONS, verschenen 1°. October 1848, van de *Certificaten* 4 *pCt. Nationale-Schuld*, hunner Administratie.

⁂ De betrekking van VADER en MOEDER in het Diaconie-Bestedelinghuis der Nederduitsche Hervormde Gemeente te Rotterdam met ultimo Maart 1849 vacant komende, worden gehuwde Leden der Hervormde Gemeente (liefst zonder Kinderen), tusschen 30 en 40 jaren oud en de noodige vereischten en geschiktheid daartoe bezittende, uitgenoodigd, zich met *vrachtvrije* Brieven, in welke hunne tegenwoordige of vroegere betrekking wordt medegedeeld, hun juiste ouderdom staat uitgedrukt en waarbij tevens zijn gevoegd bewijzen van Lidmaatschap der voorn. Gemeente en van zedelijk gedrag, aan te melden, vóór of op den 1sten December aanstaande, bij H. W. de CRITTER, Scriba der Armen-Commissie.
Rotterdam, 30 *September* 1848.

⁂ Als Secondant of Gouverneur-Externe wenscht zich IEMAND geplaatst te zien, die de Herv. Godsdienst belijdt, den 2den Rang bezit, voor het onderwijs in het Fransch, Engelsch en Hoogduitsch admissie heeft, met de Wiskunde niet onbekend is en de beste getuigschriften produceren kan. Brieven *franco*, onder Lr. X., aan den Boekhandelaar J. G. BROESE, te Utrecht.

⁂ In eene *Apotheek* en *Droogistwinkel*, te Dordrecht, verlangt men, tegen November of December, IEMAND, het Recepteren kundig, van de Protestantsche Godsdienst. Adres *franco*, Letters A. L., bij den Boekhandelaar P. K. BRAAT, aldaar.

⁂ Wm. MORRE, te Klaaswaal, Distr. Dordrecht, vraagt eenen ONDERMEESTER, van den 3den of 4den Rang. Brieven *vrachtvrij*.

⁂ Een fatsoenlijk Meisje, van de Protestantsche Godsdienst, bekend met de Hollandsche, Fransche, Engelsche en Hoogduitsche Talen, de Muzijk, Piano en alles wat verder tot eene beschaafde opvoeding behoort, wenschte zich gaarne als GOUVERNANTE, of wel als SECONDANTE geplaatst te zien. Men gelieve zich te adresseren met *franco* Brieven, onder de Letters A. B., bij den Boekhandelaar C. J. BORLEFFS, op den Nieuwendijk te Amsterdam.

⁂ Eene fatsoenlijke JUFVROUW, oud 25 jaren, van de Hervormde Godsdienst, zag zich gaarne geplaatst tot gezelschap eener oude Dame, of tot het waarnemen van een Huishouden. Men zal meer op eene fatsoenlijke behandeling, dan wel op Salaris zien. Reflecterenden gelieven zich te vervoegen met *franco* Brieven, onder Letter G, bij de Kantoor-Boekverkoopers B. KRAMER en ZOON, op het Rokin, bij het Rembrantsplein, N°. 127, te Amsterdam.

⁂ Een Predikant, Vader van een talrijk Gezin, die, door een' zamenloop van treurige omstandigheden, zich voor het oogenblik in geldelijke ongelegenheid bevind, vraagt aan eenen gegoeden Ambtgenoot, of eenig ander Menschenvriend, **ter leen** de somma van **vier honderd Gulden.** Hij is bereid tot waarborg te stellen zijn Tractement, en wil gaarne gedurende het volgende jaar de gevraagde somma terug betalen, telken vierendeelsjaars **honderd Gulden,** benevens den Intrest. Mogt iemand bereid zijn, hem in zijne ongelegenheid ter hulpe te komen, dan verzoekt hij dat men zich ten spoedigste gelieve te adresseren, met *franco* Brieven, onder Letter Z, bij de Boekverkoopers MARLOF en ZOON, Rokin N°. 126, te Amsterdam.

⁂ [illegible] en *Wethouders der Stad* PURMERENDE adv[illegible] deze, dat op de aanstaande NAJAARS-MARK[illegible]nde Maandag den 16den October eerstkomende, niet zullen worden toegelaten eenige *Rijfelaars* of andere *Dobbelspelen*, als zullende, bij hunne aankomst, dadelijk door de Dienaren van Politie de Stad worden uitgeleid, terwijl met de *Bedelaren* zal worden gehandeld naar de strikte Letter der te dien opzigte bestaande verordeningen; wordende de Veehandelaren en andere Kooplieden, mits behoorlijk gepatenteerd, verzocht deze Jaarmarkt met hunne tegenwoordigheid te willen begunstigen.
Purmerende, den 23sten September 1848.
Burgemeester en Wethouders voornoemd,
S. de VRIES.
Ter ordonnantie van dezelven,
J. EIJKEN, Secret.

⁂ **PUBLIEKE VERHURING van LANDERIJEN en VISCHWATER, in den *Anna-Paulowna-Polder*, in *Noord-Holland*.**

Op Donderdag den 19den October 1848, des middags ten 12 ure, zal ten Huize van *Jacob Bergen*, Kastelein aan het Zand, in de Zijpe, in het openbaar worden verpacht: Ongeveer 120 Bunders BOUWLAND, met daarbij behoorende WONINGEN, in het westelijk deel van den *Anna-Paulowna-Polder*, en zulks in *zeven* Percelen; alsmede *vier* Percelen VISCHWATER, gelegen in het oostelijk- en westelijk deel van gemelden Polder.

De voorwaarden van Verpachting zullen, van den 9den October af, ter visie liggen bij de Notarissen C. SIEMERS, te Zijpe en P. A. BEETS, te Nieuwe-Diep, alsmede bij den algemeenen Opzigter, H. P. ERKES. Men kan ook bij gemelde Heeren inmiddels nadere informatiën verkrijgen. G. de VRIES Az., Secretaris.

⁂ Bij CORN. van WILGEN Jz., Boomkweeker en Koopman te Boskoop, zijn te koop: 12 stuks laagstam, paauwenstaart geleide, Montagne PERZIKEN-BOOMEN, in de vlugt hoog 1 El 5 Palm en 1 El 8 Palm, breed 4 El 9 Palm en 5 El 6 Palm, Ned. maat, goed in de Vrucht en geheel vrij van alle Insecten, geschikt om ook in Kasten geplaatst te kunnen worden, voor 12 Guldens het stuk; alsmede 30 stuks, dito geleide, vruchtdragende PERZIKEN-BOOMEN, in de vlugt hoog 1 El 2 Palm en 1 El 5 Palm en breed van 3 El 1 Palm tot 4 El 6 Palm, Ned. maat, voor eenen zeer matigen prijs. Men kan dezelve ook in kleine getallen bekomen, al naar dat men benoodigd heeft.
Boskoop, October 1848.

⁂ De ondergeteekenden maken bij deze aan hunne geëerde begunstigers bekend, dat de SNUIF-FABRIEK, als ook den HANDEL in *Tabak*, *Sigaren*, *Thee*, *enz*, tot heden door hen gedreven, onder de Firma van J. van LEIJDEN & Zn., met primo October 1848 is overgegaan in handen van den laatst-ondergeteekende, die de zaak op zijnen eigen' Naam wenscht voort te zetten en daartoe zich in aller gunst aanbeveelt. De eerst-ondergeteekende, dankt bij deze zijne begunstigers voor het hem geschonken vertrouwen en beveelt zijnen Opvolger in hetzelfde vertrouwen aan. J. van LEIJDEN.
Krommenie, J. PEKELHARING.
den 1*sten October* 1848.

⁂ Ten overstaan van Mr. J. S. van VRIJBERGHE de CONINGH, Notaris te Maasland, zal in het laatst dezer maand, op nader te bepalen tijd, in het openbaar worden verkocht: De HELFT in zeven TIENDBLOKKEN, liggende in de Gemeenten Maasland, Lier, Schipluiden en St. Maartensregt.

Inmiddels *Uit de Hand te Koop*; waaromtrent nadere informatiën te bekomen zijn ten Kantore van voornoemden Notaris. Brieven *franco*.

⁂ GEMEUBILEERDE KAMERS te HUUR, in *het Wapen van Amsterdam*, in den Haarlemmer-Hout, met of zonder gelegenheid tot Koken, enz., voor het Winter-Saisoen of bij het Jaar. Te bevragen aldaar.

⁂ **TE HUUR OF TE KOOP,**
voor eenen zeer matigen prijs, om te aanvaarden 1 November aanstaande: Eene net betimmerde en zeer logeable HUIZINGE, staande te Maarsseveen, hebbende vijf Kamers en een Kabinetje, groote Keuken; met Regen- en Welwaterspomp, Zolder, Kelder en Tuin. Informatie te bekomen ten Kantore van den Notaris TISSOT van PATOT, te Maarssen, in *persoon* of met *franco* Brieven.

⁂ **HUIS-ORGEL.**
Door sterfgeval UIT de HAND te KOOP: Een zeer fraai, wel geconserveerd, welluidend KABINET-ORGEL, in Mahonijhouten Kast, met sprekend Front en Ornamenten, geschikt ook voor eene kleine Kerk, bevattende de navolgende Registers:

Fluit 4	Vt.	Holpijp 8	Vt.
Prestant 4	—	Octaaf 2	—
Octaaf 2	—	Prestant 4	—
Quint 1½	—	——— 8	—
Holpijp 8	—	Fluit 4	—
Tremalant		Sexquialter.	

Te bezien te Beusichem, Provincie Gelderland, en te bevragen bij JOHANNES van KEMPEN, aldaar.

⁂ Men verlangt in HUUR of in KOOP, tegen Mei 1849 of vroeger: Eene BOUWMANSWONING, met daarbij behoorende WEI- of HOOILANDEN, in Rhijn- of Delftland. Opgaaf van ligging, groote, Huur- of Koopprijs, met *gefrankeerde* Brieven, onder Letters A. S, aan het adres van de Boekhandelaars A. van HOOGSTRATEN en ZOON, te 's Gravenhage.

⁂ UIT de HAND te KOOP, voor de Som van ***f* 150**: Een zeer fraai en uitmuntend geconserveerd KABINET HUIS-ORGEL, bijzonder geschikt voor eene kleine Kerk. Te bevragen met *gefrankeerde* Brieven, onder de Letters O. U., bij den Boekhandelaar H. C. SUSAN C. Hzoon, te 's Gravenhage.

⁂ G. W. WESSELING zal op Maandag den 9den October 1848, des namiddags ten half drie ure, te Amsterdam, in *de Witte Zwaan*, op den Nieuwendijk, presenteren te verkoopen: Eene extra mooije, nieuw aangekomene partij Greenen en Vuren, Dramsche, Bijhavensche, Riga en Narva Balken; Rigasche Vathouten; Borga, Narva, Bjorneburger, Memelsche en Noordsche Deelen, Juffers, Ellens, Eikenhout, Narva Sparren en andere **HOUTWAREN.** Liggende in den Binnenkant en op den Wal.

⁂ G. J. KOOPMAN, Th. REICHELT en W. C. de BOSSON zullen op Maandag den 9den October 1848, des middags ten 12 ure, te Amsterdam, in *den Brakken Grond*, in de Nes, presenteren te verkoopen: Extra mooije, nieuw aangekomene NOORDSCHE Balken, Spieren, Ellens, Juffers en Kolders; nieuwe Dantziger, Narva en Riga Balken; Kroon, Memelsche, Frederikhavensche en Carlskrona Platen en Deelen; een partijtje Rijnsche Greenen en andere **HOUTWAREN.** Liggende in de Oude Schans en op de Wallen, volgens Notitiën, te bekomen bij ALTIUS & C°.

⁂ J. de VRIES, A. BRONDGEEST en C. F. ROOS zullen op Dingsdag den 10den October 1848 en volgende dagen, te Amsterdam, in *het Huis met de Hoofden*, verkoopen: Eene uitgebreide verzameling fraaije SCHILDERIJEN, door oude (waaronder uitmunt een kapitaal Familiestuk, door *B. van der Helst*), en zeer uitmuntende door de voornaamste hedendaagsche Meesters; TEEKENINGEN, PRENTEN, PRENTWERKEN, BOEKEN, BEELDWERKEN, PORCELEINEN, GLASWERK en RARITEITEN; voorts MUZIJK-INSTRUMENTEN en eindelijk twee verzamelingen antieke en moderne PENNINGEN en MUNTEN; de Catalogussen zijn bij genoemde Verkoopers te bekomen. Zaturdag en Maandag voor de verkoopdagen voor een ieder te zien.

⁂ Op Zaturdag den 21sten October 1848, 's namiddags ten 1 ure, zal in *het Lokaal van Verkoopingen* te Utrecht, achter St. Pieter, in het openbaar worden geveild en verkocht:

N°. 1. Eene HOFSTEDE, bestaande in een Huis, tevens ingerigt tot *Herberg*, N°. 224, Stallingen, Bakhuis, Schuur en Hooiberg, Erf, Grond en Tuin, benevens een Perceel BOUW- en WEILAND, te zamen groot 10 B., 74 R., 50 E., gelegen aan de Blaauw-Kapel, Gemeente Maartensdijk.

N°. 2. Een Perceel WEI-, HOOI- en BOUWLAND, te zamen groot 8 B., 70 R., 90 E., gelegen als voren.

Breeder bij Biljetten en nader onderrigt ten Kantore van den Notaris H. DUYFJES, te Utrecht.

⁂ **PUBLIEKE VERKOOPING, VAN:**

1°. Een HEEREN-HUIS, met 5 Kamers, Keuken, Zolder en Vliering, Schuur en verder Getimmerte; voorts BLEEKVELD, ERF en 11 Roeden, 40 Ellen TUIN, met fijne Vruchtboomen, waaronder schoone Druivenboomen. Alles staande en gelegen te 's Gravezande.

2°. Eene HUIZING, welks eene gedeelte bestaat in een Woonhuis en verder is ingerigt tot *Smederij* en *Wagenmakerij* en alle vereischten daartoe bezit, en welks ander gedeelte bestaat in een Woonhuis, zeer geschikt voor *Winkel-Nering*; voorts SCHUUR en ERF. Alles staande en gelegen te 's Gravezande, annex N°. 1.

3°. Een WOONHUIS, tevens tot *Mandenmakerij* ingerigt, twee SCHUREN en ERF. Alles staande en gelegen te 's Gravezande, annex N°. 1.

4°. Een Perceel TUINLAND, zijnde Erfpachtsland, groot 1 Bunder, 87 Roeden, 80 Ellen, gelegen in de Gemeente en bij het Dorp 's Gravezande, met Bepoting en Beplanting, benevens twee Schuren en Hooiberg, daarop staande. En

5°. Een Perceel BOUWLAND, groot 1 Bunder, 25 Roeden en 20 Ellen, gelegen als voren, aan de Vaart.

De veiling zal geschieden op Dingsdag 3 October en de verkooping op Dingsdag 10 October 1848, beide 's namiddags ten 5 ure, in het Logement *de Spaansche Vloot*, te 's Gravezande.

Informatiën kunnen worden genomen ten Kantore van den Notaris Mr. J. P. de FREMERIJ, te 's Gravezande.

PUBLIEKE VERKOOPING VAN BOEKEN, ENZ.

Op Dingsdag den 17den October 1848 en volgende dagen zal door den Boekverkooper W. P. van STOCKUM, te 's Gravenhage, worden verkocht: Eene aanzienlijke verzameling BOEKEN, in verschillende vakken van Wetenschap en Kunst, voornamelijk betreffende de *Godgeleerdheid*, *Geschiedenis*, *Natuurlijke Historie*, *Schoone Kunsten*, *Letterkunde*, *Dichtkunst*, benevens GLOBEN, ATLASSEN, KAARTEN, eene belangrijke verzameling MUZIJK, SCHILDERIJEN, TEEKENINGEN, PRENTEN, geëtste, gegraveerde en gelithographieerde PRENTEN en PORTRETTEN, en eindelijk eenige ZEEGEWASSEN, HOORNS, SCHELPEN (waaronder de *Wenteltrap*), BOEKEN- en PLAATKASTEN; meerendeels nagelaten door wijlen den Wel-Eerw. Zeer-Gel. Heer J. G. P. CERTON, Predikant bij de Waalsche Gemeente alhier, en den Hoog-Edel-Gestrengen Heer D. W. PALING, Ridder der Orde van den Ned. Leeuw, Kapitein ter Zee bij de Kon. Ned. Marine. De Catalogus is, op *franco* aanvrage, à 25 Cents verkrijgbaar.

⁂ A. C. KRUSEMAN, te Haarlem, heeft dezer dagen verzonden:

Twee keurige nieuwe Werken

VOOR LEESGEZELSCHAPPEN.

Een nieuw Werk van

C. VAN SCHAÏCK:

TAFEREELEN uit het Drentsch Dorpsleven.
Twee Deelen, met Vignetten. *f* 5,70;

En een nieuw Werk van

Mrs. S. C. HALL:

HUGH DALTON,

DE VRIJBUITER ONDER *CROMWELLS* REGERING.
Twee Deelen, met Vignetten. *f* 6,90.

Te Haarlem, bij JOH. ENSCHEDÉ en ZONEN.